Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIII. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., PETEK, 24. OKTOBRA (OCTOBER 24), 1941 Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 208

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Ruske čete odbile nemške napade v dveh sektorjih

Stalin odstavil maršala Timošenka in imenoval generala Žukova za vrhovnega poveljnika sovjetskih armad na zapadni fronti. Berlin trdi, da so prvi vojaški oddelki oddaljeni samo 35 milj od Moskve. Čez 85,000 Nemcev ubitih in ranjenih v bitkah pri Taganrogu

Moskva, 24. okt.—Vrhovno poveljstvo je danes zjutraj naznanilo, da so bili nemški napadi na pozicije ruskega vojaštva odbiti v sektorjih pri Moskvi in Malojaroslavesu, kjer divjajo srdite bitke že pet dni. Druga vest se glasi, da so ruske armade obdržale svoje postojanke tudi na severozapadni strani Moskve in pri Kalininu.

Ljute bitke se nadaljujejo na vsej fronti. Kalinin, ki leži 95 milj severozapadno od Moskve, je razvalinah.

Berlin, Rusija, 24. okt.—Stalin je odstavil maršala Timošenka kot vrhovnega poveljnika sovjetskih armad na zapadni fronti in na njegovo mesto poslal generala Gregorija K. Žukova. Ali je Timošenko dobil novo pozicijo, ni znano. O Žukovu pravijo, da je izkušen in sposoben poveljnik.

Berlin, 24. okt.—Nove čete so bile vržene v ofenzivo na moskovsko fronto, da zlomijo odpor ruske oborožene sile. Nacijski krogi pravijo, da so prvi oddelki oddaljeni samo 35 milj od Moskve, zaeno pa so priznali, da nemške nalete na močan odpor in da so pred Moskvo utrdbe, katere bodo morali zavzeti.

Berlin, 23. okt. — Nacijski krogi so priznali, da so snežni nalivi zavrli vojne operacije na vzhodu pri Moskvi in da Rusi napadajejo pozicije nemškega vojaštva na leningradski fronti. Nemci so dosegli uspehe v Donski kotlini, kjer so važna industrijska središča.

Vrhovno poveljstvo poroča, da se prodiranje v Donsko kotlino nadaljuje po načrtu, dočim druga vest iz drugega vira glasi, da so Nemci naleteli tudi tu na težkoče. V Donski kotlini so bogata premogovna polja, rudnina železa, nikla, mangana in drugih.

Vladni krogi so naglasili, da vse vesti z moskovske fronte dokazujejo, da se operacije nadaljujejo. List Angriff piše o Moskvi kot obleganemu mestu, da so bile ruske obrambne črte prebite v nekaterih krajih, ne trdi pa, da je Moskva obključena od vseh strani.

Iz Berlinu objavljenega poročila je razvidno, da so nemške čete okupirale ruske pokrajine, ki producirajo 70 do 80 odstotkov materiala, ki se potrebuje pri izdelovanju orožja in druge opreme.

Moskva, 23. okt. — Danes zjutraj je bil objavljen komunike pravi, da je bil Taganrog, pristaniščno mesto ob Azovskem morju, izgubljen, toda ruske čete, ki so umaknile na drugo bojno črto, so izvršile več uspešnih napadov na pozicije sovražnika in mu prizadjale velike izgube. Čez 85,000 nemških vojakov je bilo ubitih in ranjenih v bitkah, preden so Rusi zapustili Taganrog. (Berlin je poročal, da so nemške čete okupirale Taganrog 19. oktobra.)

Taganrog leži 30 milj zapadno od Rostova, važnega industrijskega središča. Radijsko poročilo časnikarske agenture Tass pravi, da je bilo 175 nemških letal uničenih v bitkah pri Taganrogu. Od 11. do 20. oktobra so sovjetski letalci v napadih na nacijska vojaška letališča razbili 500 nemških bombnikov.

Vsi nemški poskusi, da prodro naprej proti Moskvi, so se izjalovili. Ljute bitke se nadaljujejo pri Možajsku in Malojaroslavesu, 57 milj zapadno in 65 milj južnozapadno od Moskve. V okolici Kalinina, 95 milj severozapadno od Moskve, so ruske armade odbile nemške napade na svoje pozicije in vrgle sovražnika nazaj z velikimi izgubami.

Tobruk, Libija, 23. okt. — Enote britske bojne mornarice so bombardirale pozicije nemškega in italijanskega vojaštva na libijskem obrežju. Topovi so izbruhali na tone eksplozivnih izstrelkov, toda Nemci in Italijani niso odgovorili na napad. Nobena osiščna topniška baterija na obrežju se ni oglasila in nobeno letalo se ni pokazalo v teku bombardiranja, ki je trajalo dve uri.

Angleško poveljstvo v Kairu, Egipt, je namignilo, da se bo kmalu pričela velika ofenziva proti Nemcem in Italijanom na kopnem.

London, 23. okt. — Raztegnitev ameriške pomoči Veliki Britaniji je bila omenjena v teku debate v parlamentu. Z denarjem, ki ga je Velika Britanija dobila od Amerike na podlagi posojilno-najemninskega zakona, se je pričela gradnja štirih mornaričnih baz v Angliji, severni Irski, Walesu in na Škotskem. Kraji, kjer grade baze, niso bili omenjeni iz razumljivega vzroka.

Novica o gradnji baz je bila objavljena potem, ko je laborit R. R. Stokes sprožil vprašanje glede oddaje teh v najem Ameriki. Stokes je zahteval od premierja Churchilla zagotovilo, da bo parlament informiran o pogajanjih. "Najbrže se vsi strinjamo z idejo, da se Amerika lahko poslužuje angleških baz, vendar sem prepričan, da bi nastala opozicija, če bi Amerika dobila baze v najem za dolgo dobo," je rekel Stokes.

Rim, 23. okt. — Poroča se, da se italijanske čete zbirajo na obrežju, kjer so bile že prej postavljene topniške baterije in zgrajene utrdbe, da se Italija zavaruje proti možni angleški invaziji. Nove čete stalno odhajajo v obrežne pokrajine, ne v Rusijo in na druge fronte, dasi še ni nobenega znamenja, da se Velika Britanija pripravlja na invazijo.

Fašistični urednik Virginio Gayda je zanikal trditev Breckenridga Longa, ameriškega državnega podtajnika, da je Hitler začel pritiskati na Mussolinija, naj pošlje milijon vojakov na ruske fronte, da se nepokoj med Italijani razširja in odpor proti Nemcem narašča. Gayda je obdolžil Longa in Rooseveltovo administracijo, da skušata provocirati socialno in politično revolto v Italiji in jo odtrgati od Nemčije.

66,000 angleških ujetnikov v osiščnih taboriščih

London, 22. okt.—Iz zanesljivega vira se poroča, da znaša število vojnih ujetnikov iz vseh delov britskega imperija, ki se nahajajo v italijanskih in nemških taboriščih, 66,000.

Senat sprejel pomožni načrt

General Wood napadel Roosevelta

WASHINGTON, D. C., 23. okt. —Senat je danes sprejel drugi posojilno-najemninski načrt, ki določa dodatno vsoto $5,985,000,000 za pomoč Veliki Britaniji in drugim državam, ki se borijo proti osišču, nakar je bil poslan nižji zbornici v odobritev.

Za načrt je glasovalo 43 demokratov, 15 republikancev in eden neodvisnež, proti pa devet republikancev, trije demokrati in eden progresivec. Debata o načrtu je trajala štiri ure.

Chicago, 23. okt. — General Robert E. Wood, načelnik odbora America First, organizacije, ki vodi agitacijo proti vstopu Združenih držav v vojno, je zahteval, naj kongres, ali pa ljudstvo pri splošnem glasovanju, odloči, ali gre Amerika v vojno ali ne.

Zahtevo vsebuje pismo, katero je Wood naslovil predsedniku Rooseveltu. V tem pravi med drugim, da ustava govori, da odločitev glede vojne zavisi od kongresa. Če se bo kongres izrekel za napoved vojne Nemčiji in Italiji, tedaj se odbor America First ne bo upiral, temveč sprejel odločitev.

General je prej podal izjavo, vsebujočo ostro kritiko Rooseveltove zunanje politike. Predsedniku očita, da polagoma potiska Združene države v vojno, od katere ameriški narod ne bo imel koristi, temveč škodo.

Washington, D. C., 23. okt. — Senator Gerald P. Nye, republikanec iz Severne Dakote, je dejal, "da bi Rooseveletova administracija pozdravila bodoče napade na ameriške parnike in bojne ladje, ker hoče zaplesti deželo v vojno." Nye je izrekel to obdolžitev pred delegacijo newyorške podružnice odbora America First, ki se je oglasila v njegovem uradu.

New York, 23. okt. — Sem dospelo poročilo, ki pa še ni bilo potrjeno, se glasi, da je bil nadaljnji ameriški parnik potopljen v severnem delu Atlantika. Ta je bil W. C. Teagle, lastnina Standard Oil Co.

Pet francoskih parnikov potopljenih

London, 23. okt. — Pet francoskih parnikov je bilo potopljenih v vojnih conah Sredozemskega morja od meseca junija, je izjavil Dingle Foot, tajnik ministra za ekonomsko vojno, v parlamentu. Parnike so potopile angleške bojne ladje po ugotovitvi, da so bili naloženi z bojnim materialom in na poti v severno Afriko.

Židje lahko postanejo "Arijci" v Italiji

New York. — Iz Lizbone, Portugalska, je prišla vest, da židje v Italiji lahko postanejo pristni "Arijci", če plačajo 300,000 lir (okrog $15,000). Vodilni fašisti so se že dogovorili z notranjim ministrom glede izdajanja certifikatov "arijanstva" za to vsoto. Poročilo ne omenja, koliko židov lahko ali hoče plačevati to ceno, da se izognejo persekuciji.

OBSODBA STAVK V OBRAMBNIH INDUSTRIJAH

Vlada apelira na delavce in delodajalce za sodelovanje

ZVIŠANJE MEZDE RUDARJEM

Washington, D. C., 23. okt. — Urad za produkcijo bojne opreme je obsodil stavke v obrambnih industrijah in naglasil, "da so največja pomoč agresorjem, ki jo morejo dobiti," zaeno pa je apeliral na voditelje unij in industrij za sodelovanje, da se pospeši izvajanje obrambnega programa. Urad pravi, da uspeh programa zavisi od kooperacije delavcev in delodajalcev, kar je naglasil tudi predsednik Roosevelt v svojem nedavnem govoru.

Urad je ponovno izjavil, da so bili federalni odbori ustanovljeni z namenom, da se nastali konflikti med delavci in delodajalci izravnajo na miren način. Ti so pripravljeni poseči v vsak spor, da se odvrnejo stavke v obrambnih industrijah.

Birmingham, Ala., 23. okt. — Federalni posredovalni odbor je priporočil zvišanje mezde rudarjem, ki so uposleni v premogovnikih v tej državi. Okrog 22,000 rudarjev, članov unije UMWA, je zastavkalo v premogovnikih Republic Steel Corp. zadnji ponedeljek, ko je bila zahteva glede zvišanja mezde za 40 centov na dan odbita. Sedanja dnevna mezda je 5.50. Bojazen je, da se bo stavka raztegnila na druge premogovnike.

Odbor je priporočil takojšnje zvišanje mezde za 25 centov, nadaljnje zvišanje 15 centov pa v aprilu prihodnjega leta. Voditelji rudarjev in predstavniki operatorjev se bodo danes sestali na konferenci v Birminghamu in razpravljali o priporočilu odbora.

Pittsburgh, Pa., 23. okt. — Uradniki rudarske unije UMWA so oklicali stavko v takozvanih "kaptivnih" premogovnikih, ki ki jih operirajo jeklarske kompanije, katera se začne prihodnji pondeljek. Rudarji bodo šli v boj za zaprto delavnico.

Okrog 43,000 rudarjev je stavkalo teden dni zadnji mesec, nakar je bilo s posredovanjem federalnega odbora doseženo premirje in so se stavkarji vrnili na delo. Tridesetdnevno premirje poteče v soboto in John L. Lewis, predsednik UWMA, je obvestil federalni odbor o oklicu stavke, če kompanije ne bodo pristale na zahtevo glede zaprte delavnice.

Seattle, Wash., 23. okt. — Okrog 7000 članov unije Welders & Burners je zastavkalo v ladjedelnicah Associated Shipbuilders, Lake Dry Docks Co. in Seattle-Tacoma Shipbuilding Corp. v znak protesta proti odloku sveta kovinarskih unij glede premestitve 177 delavcev v ladjedelnico Washington Shipbuilding Co. v Houghtonu. Uradniki ladjegradniških kompanij so izjavili, da je bil obrat paraliziran zaradi stavke, ne pa ustavljen. Kompanije imajo za več milijonov dolarjev vladnih naročil.

Angleški delavski vodja pride v Ameriko

Lizbona, Portugalska, 22. okt. —Clement R. Attlee, član Churchillovega kabineta in vodja angleškega delavstva, je dospel sem z letalom iz Londona na svoji poti v Združene države. Attlee se bo udeležil konference mednarodnega delavskega urada v New Yorku.

Domače vesti

Nov grob v Montani

Red Lodge, Mont. — Po treh dolgih letih bolezni je 18. oktobra umrla Ana Sapec, stara 48 let in rojena v Goljah, Čatež pod Zaplazom. Tu zapušča moža, sina in hčer, v stari domovini pa dva brata in sestro. Bila je članica društva 81 SNPJ.

Iz New Yorka

Brooklyn, N. Y. — Dne 17. oktobra je tu umrla Mary Muhvič po dolgi in trpljenja polni bolezni. Stara je bila 74 let in rojena v Jelenji vasi pri Starem trgu ob Kolpi v Beli Krajini. V Ameriki je bivala 44 let.

Vesti iz Clevelanda

Cleveland. — Dodatno poročilo o nesreči 27-letne Rose Karpinec, katero je 2. t. m. do smrti povozil avtotruk, ko je šla na delo, se glasi, da je bila rojena v Clevelandu in zapušča moža, hčerko, očeta, brata in tri sestre. — Dne 22. t. m. je umrla Terezija Prijatelj, stara 53 let.

Iz Joliета

Joliet, Ill. — Pred nekaj dnevi je tu umrla Ana Kirin, stara 60 let in rojena v Rosalnicah ob Treh farah pri Metliki v Beli Krajini. Njeno dekliško ime je bilo Panjan. Tukaj je bivala čez 40 let in zapušča moža, štiri sinove, brata in sestro, drugod po Ameriki pa še štiri brate. — Dalje je pred dnevi umrl Jernej Muhič, star 73 let, ki je tu bival 40 let in zapušča sina in hčer.

Pennsylvanske vesti

Johnstown, Pa. — Dne 17. t. m. je tu umrla Johana Intihar, roj. Korenčič, stara 59 let. Tu zapušča moža, tri sinove in hčer.

Smrtna nesreča pri delu

New York. — Frank Kralj, star 49 let in bivajoč v St. Albansu, Long Island, je 20. oktobra pri delu padel z neke hiše in se ubil. Kaj je povzročilo nesrečo, ni znano.

Iz južnega Illinoisa

Orient, Ill. — Pred kratkim je tu umrl Frank Gril, star 68 let in rojen v Eilenswaldu na Štajerskem. Bil je član bivše SSPZ.

Wickard svari pred inflacijo

Načrt glede kontrole cen

Washington, D. C., 23. okt. — Poljedelski tajnik Claude R. Wickard je izrekel svarilo, da Amerika lahko zdrsne v prav tako škodljivo inflacijo kot je nastala po zaključenju prve svetovne vojne, če kongres ne bo storil nobenega koraka, da jo prepreči. On je priporočal sprejetje načrta glede kontrole cen.

"Vzporedna črta med prvo in drugo svetovno vojno, kolikor se ta nanaša na cene poljedelskih pridelkov, vzbuja bojazen," je dejal Wickard pred člani kongresnega bančnega odseka. "Akcija, da se prepreči inflacija, je potrebna."

Poljedelski tajnik je dejal, da se popolnoma strinja z načeli predloženega zakonskega načrta za kontrolo cen. Ta bo dal, če bo sprejet, administraciji oblast postavitve stropa nad cenami potrebščin. Walker se je izrekel proti postavitvi stropa nad mezdami, ker to ne bi bilo praktično. On je napovedal, da bo produkcija pridelkov dosegla višek v prihodnjem letu.

Minimalna mezda v lesni industriji

Washington, D. C., 23. okt. — Administracija mezdno-urnega zakona je naznanila minimalno mezdo za delavce v lesni in pohištveni industriji. Minimalna plača v lesni industriji je 35 centov na uro, v pohištveni pa 40 centov. Odredba stopi v veljavo 3. novembra.

Ameriška pomoč španskim revežem

Razpečevanje živeža med prebivalci

Madrid, 23. okt.—Misija ameriškega Rdečega križa je v zadnjih šestih mesecih razpečala 20,000 ton živil v vrednosti $4,000,000 med španske reveže. Načelnik misije je upokojeni ameriški vojaški častnik Cary Crockett, ki je naznanil, da so bile zadnje zaloge živil razpečane v madridskem distriktu.

Neki drugi uradnik ameriškega Rdečega križa potuje s karavano tovornih avtov po španskih provincah, v katerih je beda največja. Poleg živil dostavljajo avti kvinin in druga zdravila bolnišnicam in klinikam. Crockett ima osem pomočnikov, ki ga spremljajo na potovanjih po španskih pokrajinah. On je dejal, da se največje pomanjkanje opaža v južnih španskih provincah. Odkar je v Španiji, je s svojimi tovornimi avti prepotoval čez 33,000 kilometrov. Obiskal je governerje vseh provinc, pomožne urade in stradajoče prebivalce v vseh španskih krajih.

Dogovor med ameriškim Rdečim križem in špansko vlado vsebuje določbo, da slednja ne sme eksportirati pšenice, moke in drugih živil, ki jih Rdeči križ razpečava med reveže. Razpečevalci dobe potrdila od podružnic državne pomožne organizacije Auxilio Social, da so bila živila razdeljena v smislu navodil Rdečega križa.

Crockett sodi, da ameriški Rdeči križ nazočuje najmanj milijon španskih revežev. Brez ameriške pomoči bi bila beda v Španiji večja nego je.

Ameriški tanki prihajajo v Afriko

Dotok bojnega materiala se povečal

Kairo, Egipt, 23. okt. — Britska udarna sila v Afriki stalno narašča, kar je v veliki meri zasluga Amerike. Na stotine ameriških tankov je že prišlo v afriške luke poleg drugega orožja in bojne opreme. Ameriški parniki, naloženi z bojnim materialom, prihajajo dnevno v afriška pristanišča.

Novi pomoli so bili zgrajeni, da se pospeši razkladanje tovorov s parnikov. Na tisoče ton ameriškega materiala je razloženih dnevno v pristaniščih. Težki tanki so pripravljeni na takojšnjo akcijo. Kakor hitro so spuščeni na pomole, jih zasede izurjeno moštvo in odpelje.

Bojni material dovažajo parniki vseh vrst. V promet so bili potegnjeni tudi oni, ki so počivali v lukah več let. Potrebna popravila so bila izvršena na teh parnikih in zdaj igrajo važno vlogo v transportaciji bojnega materiala.

Poleg tovornih parnikov prihajajo v afriške luke tudi vojaški transporti. Britske posadke v Afriki so bile ojačane s prihodom novih čet iz Anglije, Avstralije, Nove Zelandije, Indije in drugih delov britskega imperija. Mogočna oborožena sila je koncentrirana na Bližnjem vzhodu in pripravljena na spopad s sovražnikom.

Šestnajst "komunistov" ustreljenih v Rumuniji

Berlin, 23. okt. — Časnikarska agentura DNB poroča iz Bukarešte, "da je bilo šestnajst članov komunistične teroristične grupe ustreljenih v Besarabiji." Obsodbo je izreklo vojno sodišče v Chisenaju.

PREMIER PETAIN APELIRA NA FRANCOSKI NAROD

Drugi nemški častnik umorjen v Bordeauxu

EKSEKUCIJE "KOMUNISTOV" V BELGRADU

VICHY, FRANCIJA, 24. okt. —Petdeset Francozov je bilo danes zjutraj ustreljenih za umor nemškega polkovnika Friedricha Holtza, ki je bil ustreljen zadnji torek v Nantesu. Eksekucije je odredil general Otto von Stuelpnagel, nemški vrhovni poveljnik v zasedeni Franciji, ker morilci polkovnika še niso bili prijeti. Petdeset francoskih talcev je bilo ustreljenih zadnjo sredo za umor Holtza.

Vichy, Francija, 23. okt. — Premier Petain je sinoči apeliral na Francoze, naj store vse, da se konča terorizem in napadi na nemške vojaške častnike in s tem prepreči nacijske represalije. Če se bodo odzvali, bo rešeno življenje čez 150 talcev, ki jim preti eksekucija.

Petain je naslovil apel francoskemu ljudstvu, ko je bil informiran, da je bil nadaljnji nemški vojaški častnik ustreljen v Bordeauxu. Ime tega častnika ni bilo objavljeno. Štiri osebe so ga napadle in ustrelile na cesti St. Georges in po dejanju pobegnile.

"Odkupnina je strašna," je rekel Petain. "Iz dna srca apeliram na vas, ne pehajte Francije v nesrečo. S sklenitvijo premirja smo odložili orožje. Prijeti ga ne smemo več in potiskati ga Nemcem v hrbet. Storite vse, da bodo zločinci prijeti in kaznovani. To zahteva dolžnost. Najdite enega zločinca in rešili boste življenja sto Francozom."

Premier je namignil, da zunanji agentje podžigajo nasilja proti nemškim vojakom. Poleg Petaina je apeliral za konec terorizma tudi admiral Darlan, podpredsednik vlade in zunanji minister.

Nacijske avtoritete v Bordeauxu so uveljavile stroge ukrepe. Nobena oseba se ne sme pokazati na ulicah od sedme ure zvečer do osme ure zjutraj. Vse trgovine in gledališča bodo morala zapreti vrata, ko se bo vršil pogreb umorjenega nemškega častnika.

Detajli glede eksekucije 50 francoskih talcev za umor nemškega polkovnika Friedricha Holtza v Nantesu niso bili objavljeni. Doznava se le, da je bilo več sto oseb aretiranih v policijskih navalih, ki so bili odrejeni po umoru nemškega častnika.

Zagreb, Hrvaška, 23. okt. — Srbski list Novo Vreme poroča, da je bilo dvesto "komunistov in židov" ustreljenih v Belgradu zaradi napada na dva nemška vojaka 17. oktobra.

Anglija vrne parnike Ameriki

Washington, D. C., 23. okt. — Notranji tajnik Harold L. Ickes je naznanil, da bo Anglija vrnila nekaj parnikov, katere si je "izposodila," Ameriki. Ona je dobila 50 parnikov za prevažanje olja in gasolina in od teh jih bo vrnila petnajst.

Avstralija zasegla sedem osiščnih parnikov

Melbourne, Avstralija, 23. okt. — Mornarični department poroča, da je avstralska bojna mornarica zasegla sedem nemških in italijanskih parnikov v Perzijskem zalivu.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $8.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $8.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (October 31, 1941), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

138

Izboljšanje socialne zaščite

Predsednik Roosevelt je pred kratkim svetoval voditeljem svoje stranke v kongresu, naj izboljšajo sistem federalnega socialnega zavarovanja. Njegovo priporočilo je, da se starostno zavarovanje raztegne na 27 milijonov oseb, ki danes še nimajo tega zavarovanja; to so težaki na farmah in hišni nameščenci (hlapci in dekle), ki so po sedanjem zakonu socialne zaščite izvzeti iz starostnega in brezposelnostnega zavarovanja. Ko bodo vsi ti uključeni, bo število oseb na podlagi zakona socialne zaščite prekoračilo 60 milijonov.

Strokovnjaki, ki dajejo nasvete vladi in s katerimi se je Roosevelt sporazumel glede amendiranja zakona socialne zaščite, so mnenja, da je baš zdaj najboljši čas za ta korak. Veliko število novih zavarovancev bi prineslo nove milijarde dolarjev v sklad federalnih pokojnin in podpor. To pomeni, da bi vlada na ta način dobila dohodke od velike mase delavcev, katerih ne more direktno doseči z dohodninskimi davki. Na drugi strani pa bi ta velika masa najnižje plačanih delavcev prišla v okvir socialne zaščite, kar bi ji zelo koristilo. Dejstvo, da je 27 milijonov delavcev še vedno zunaj socialne zaščite, ni nič kaj demokratično in velika luknja na zakonu socialnega zavarovanja.

Vlada se že mesece trudi, kako bi zajezila vsak pojav inflacije. Ta nevarnost je zmirom prisotna, odkar se dražijo potrebščine. Poskušanje, da dobi vlada kontrolo nad cenami blaga, še ni uspešno; obvezno določanje cen bi se morda obneslo le v slučaju, če bi ista oblast lahko kontrolirala tudi mezde in plače, novodealska vlada pa smatra—z organiziranimi delavci vred—da delo ni blago ali komoditeta, torej plače delavcev niso isto kot je blago na trgu, zato bi bilo krivično postaviti "strop" ali neko vrhovno mejo mezdam in plačam.

Skratka, dokler vlada direktno ne kontrolira kapitala in produkcije blaga, ne more efektivno kontrolirati cen—če noče povzročiti anarhije v produkciji.

Potrebna je torej indirektna kontrola, katera se more vršiti z obdavčenjem dohodkov posameznikov in gospodarskih organizacij, to je dobičkov, plač in vseh drugih prejemkov iz kakršnega koli vira.

Obvezni prispevki v sklad federalne socialne zaščite so tudi neke vrste davek, čeprav droban, da se niti ne pozna. Delavec plačuje en odstotek svoje plače v sklad starostne pokojnine. V prihodnjih letih se ta prispevek zviša na tri odstotke, kar je še vedno malo. Priporočajo pa, naj se prispevek takoj zviša, tako da bodo delavci že zdaj plačevali dva odostotka več, ko bolje zaslužijo. Na ta način bo delavec nehote nekaj prihranil, vlada bo pa imela večje dohodke in to bo dobro sredstvo zoper inflacijo.

Z drugimi besedami: čim več denarja vzame vlada iz prometa v obliki davkov in obveznih prispevkov za socialno zaščito, tem manj bo prilike za draginjo, ker bo manj povpraševanja po blagu; čim več dohodkov pojde za davke, tem manj bo zaslužka razmetanega za avtomobile in drugo blago, ki ni nujno potrebno.

Seveda se oglašajo nasprotniki, ki so proti temu, da bi kongres danes revidiral zakon socialnega zavarovanja.

Nasprotniki argumentirajo, da 27 milijonov novih zavarovancev pomeni takšen kompleks za aparat socialne zaščite, da bo treba celo armado novih uradnikov in toliko bo novega in zamotanega dela, da se vladi ne bo izplačalo v tem kritičnem času, ko mora posvetiti svoje najboljše moči problemu obrambe. Na prvi pogled se to zdi res, ampak—če bi vlada gledala na nove naloge s te strani, se ne bi nikdar lotila ničesar novega in velikega. Nič pa ni tako velikega in kompliciranega, da ne bi bilo dobrodošlo—če ima olajšati problem obrambe.

Drugi ugovor nasprotnikov je, da vladin načrt znižanja nakupovalne sile, kar naj bi zajezilo inflacijo, se ne bo obnesel, pa naj vlada še tako navija davke in druge prejemke.

Da li se obnese ali ne, ne more nihče reči, dokler ne vidimo rezultatov. Zdi se pa nam, da opozicija noče, da bi se vladi kaj obneslo—pa naj bo kar koli. Direktna kontrola cen se ne sme obnesti in indirektna kontrola dohodkov z obdavčenjem se ne sme obnesti!

Če kongres ne bo cincal in poslušal gobezdačev, bo šel takoj na delo in izboljšal zakon socialne zaščite v smislu Rooseveltovih priporočil.

PRED DVAJSETIMI LETI

(Iz Prosvete, 24. oktobra 1921)

Domače vesti. Slovenski rudarji v Penni imajo velike sitnosti s suhači.

Delavske vesti. Pri demonstracijah zaradi brezposelnosti v New Yorku je bilo aretiranih 75 dosluženih vojakov.

Inozemstvo. Bivši avstrijski cesar Karl je poskusil z novim pučem; iz Švice je pobegnil z letalom na Ogrsko. Veliko razburjenje na Dunaju.

Sovjetska Rusija. Sovjeti so podelili amnestijo političnim jetnikom ob obletnici boljševiške revolucije.

Glasovi iz naselbin

Nekaj o "Big Tonyju"

Cleveland.—Še predno sem odšel na pot po Illinoisu in na proslavo jednotinega dneva v Chicago, mi je pisal "Big Tony" iz Californije, da se že fura tam po romantičnem zapadu proti Salt Lake Cityju, Utah (najlepše mesto v Ameriki). Pisal je, da sta z njim njegova boljša polovica in njegova zvesta spremljevalka Koncertina in če bo šlo vse po sreči, se prifurajo na 12. konvencijo SNPJ v Pittsburgh. Zabičil mi je, naj o tem ne pišem, ker hoče konvencijo presenetiti, kar se mu je tudi posrečilo.

In res se ta mrha znajde med slavnimi delegati in delegatinjami ter glavnimi odborniki. Že prvi dan je mnoge presenetil s svojo koncertino v Slovenskem domu na Butlerju in 57. cesti. Kot sem slišal, je takoj imel veliko družčino, ki je plesala kot za stavo ali tekmo. "Večni popotnik" in moja vesela skupina smo bili tisti večer na zabavi gospodinjskega kluba v Syganu.

Z "Big Tonyjem" sva se sešla šele v nedeljo, kajpak kot dobra prijatelja in veseljaka (ne vem, ali naju je tudi bogec vesel). Najprvo sva si z mrs. podala roke, nakar pravi Tony: "Daj mi no taco, večni popotnik." Podal sem mu jo s pripombo, naj jo preveč ne stisne, ker so mi jo že drugi stiskali več dni. Predstavil sem ga mojim prijateljem in prijateljicam iz raznih držav, ki so želeli, da ga osebno spoznajo s soprogo vred. In Tony je bil potem z njimi zelo zaposlen. Ko sem mu predstavil nekega delegata iz Minnesote, ki je po postavi majhen kot jaz, se ga je moj prijatelj kar prestrašil. "Kaj misliš, da je nevarno takemu velikanu podati roko?" me je vprašal. In gledal je Toneta kot kakšen zvonik pred seboj. Šli smo, cela družba, v "štibelco" nad — železno.

Tisti večer kot sploh ves čas, ko se je nahajal med delegacijo, je bil Tony zelo zaposlen. Veliko rojakov ga je vabilo v zunanje naselbine na prijateljske sestanke. Gotovo, da vsem ni mogel ustreči. Z mrs. Tomšič, ki se je še dobro pozdravila od dolgotrajne in težke bolezni, sta bila na konvenciji več dni kot gosta. Zadnji dan pred odhodom v Cleveland je zbornico prosil za besedo in jo kajpak dobil brez ugovora. V kratkih pa lepih besedah je pozdravil in se zahvalil konvenciji za gostoljubnost. V "Big Tonyju" in njegovi soprogi ima SNPJ dobrega prijatelja in agitatorja tam v daljni Californiji. Tudi njegovi štirje sinovi in hčerka so vneti za jednoto, kot slišim. Le tako naprej, Tony in tvoja družina! Da bi našli še dosti posnemalcev!

Kot že omenjeno, sta Tony in soproga odšla iz Pittsburgha v našo slavno metropolo, kjer imata veliko prijateljev. Deloma sta jih obiskala, veliko pa tudi ne, ker ni bilo dovolj časa. Ko sem prišel s konvencije domov, sta se že pripravljala na odhod proti Detroitu, kjer sta imela v načrtu, da obiščeta veliko njunih prijateljev in podpornikov Tonyjevega predloga za Proletarca. Radi njunega hitrega odhoda jih tukaj nismo mogli pri najboljši volji obiskati. Več teh prijateljev se je potem pri meni zglasilo in vprašalo, kje imam "Big Tonyja", ker bi ga radi videli. Več izmed njih so imeli tudi pripravljena prenočišča za Tomšičeva.

Prevoziti toliko tisoč milj, videti toliko držav in obiskati toliko mest kot sta jih ona dva, niso mačkine solze. Bodita pozdravljena od podpisanega in od moje Cilke in še na svidenje!

Anton Jankovich, zastopnik.

Kako je bilo na konvenciji

Gillespie, Ill. — Ne morem drugače, kot da tudi jaz nekoliko spregovorim o 12. redni konvenciji SNPJ, na katero sem prišel po združitvi s SNPJ in sem s tem postal dvakrat član jednote.

V pondeljek zjutraj smo bili med burnim aplavdiranjem sprejeti kot enakopravni delegatje SNPJ. Vršile so se združitvene formalnosti, kot običajno ob takih prilikah, in govori nekaterih glavnih odbornikov obeh organizacij. Prešlo se je na volitev konvenčnih uradnikov in odbornikov, kar se je izvršilo tako hitro, da sem mislil, če bo šlo vse tako lepo gladko izpod rok, bo konvencija zaključena v sedmih, osmih dneh.

Kmalu potem, ko so konvenčni odborniki zasedli svoja mesta, je prišel telegram iz Springfielda, Ill., od zavarovalninskega departmenta, da je združitvena pogodba obeh organizacij uradno potrjena. S tem je bila združitev legalno izvršena in postavno veljavna.

Kakor vsaka konvencija, tako je tudi ta sprejela konvenčni spored, dnevni red in opravilnik. Da sem tudi jaz glasoval za vse tri, moram priznati. Pozneje pa sem dognal, da točka 4 opravilnika ni bila to, kar sem si predstavljal na prvi pogled, kajti premnogi so izgubili besedo, dasi so imeli dosti dobrih priporočil, kar pa jim je črtanje govorniške liste preprečilo. Na ta način so nekateri vedno govorili, med tem ko drugi niso imeli prilike, in to skoro ves čas konvencije.

Poročila glavnih odbornikov so šla precej gladko izpod rok, razen dveh distriktnih podpredsednikov, ki sta bila predmet kritiziranja, ker nista poslala svojih poročil o pravem času, da bi bili priobčeni v knjižici med drugimi poročili vseh glavnih odbornikov. Kadar je kritika na mestu, je dobra, tukaj se mi pa ni videlo prav, vsaj ne, kar se tiče glavnega odbornika iz Milwaukeeja. On namreč ni imel plače, da bi se z njo preživljal, na drugi strani se je pa on v tistem času boril za izboljšanje življenjskega položaja sebi in drugim. Tisto poročilo bi bili lahko sprejeli, kot je bilo sprejeto po dveurni debati, kar je stalo precej dragocenega časa. Druga poročila so šla lepo naprej.

Prišla je točka za rešetanje pravil. Ker pa odbor za pravila še ni imel nič pripravljenega, bi bila prišla konvencija v zastoj, da ni preskočila nekaj točk sporeda. Nekateri so hoteli, da se preide na točko 13 — nominiranje mest za prihodnjo konvencijo. Drugi so zopet hoteli, da se preide na točko, katere ni bilo v sporedu, namreč na spremembo imena združeni organizaciji. Tukaj se je začel zapravljati dragocen čas. Nazadnje je prišlo na površje vprašanje spremembe imena, o čemer se je razpravljalo ves dan za in proti, za in proti, da so se nekateri že naveličali poslušati in so postajali nervozni.

Lahko rečem, ako bi bil konvenčni predsednik tako strog pri tej razpravi kakor je bil pozneje pri pravilih, bi bil prihranil organizaciji tisočake. Vi ste vedeli, da vas je bilo tri četrtine, zvezinih delegatov pa ena četrtina, pa še tisti niso bili vsi za spremembo imena. Ko bi bil predsednik dal na glasovanje po eni uri debate, bi bil dosegel isto kot je po celodnevni debati in ime bi bilo ostalo isto kot je sedaj — SNPJ.

Pri teh diskuzijah sem hotel imeti tudi jaz besedo, ali bil sem spregledan mislil sem, da zato, ker nisem imel dovolj velike številke, ali pa da zaznamovalci številk mislijo, da držim tableto narobe. Pozneje sem dognal, da temu ni bilo tako.

Ko je po dolgem času med drugim prišla na vrsto 13. točka, bi bil rad videl, da bi bili vi vsi cenjeni bralci med nami in nas poslušali. Radoveden sem, kaj bi vi rekli. Za osem mest vem, da je bilo prijavljenih, kar ni nič slabega, kakor tudi ne zagovori in nasveti do neke meje; ampak kar je čez mero, je pa preveč. In kaj vse se je obljubovalo od strani zagovornikov tega ali drugega mesta — povsod krasni razgledi, ob katerih se bo divila delegacija prihodnje konvencije, ljudje izredno prijazni, pivo izvrstno, klobase in potice pa take, da bi jih še angelji s slastjo uživali. In kaj še vse drugega, da vam ne morem opisati. Vzelo nas je ves dan, kar bi bilo lahko storjeno v dveh, treh urah, ako bi bil konvenčni predsednik dal po kratkih podatkih zabeležiti vsa nominirana mesta na tablo, mi bi pa glasovali med drugimi razpravami. Ker pa tega ni bilo, se je govorilo kot za stavo. Koliko tisočakov se je potrošilo samo za sedež prihodnje konvencije, naj pove tisti, ki mi bo mogoče ugovarjal. Vem pa toliko, da so samo dnevnice delegacije znašale nad $4000 na dan. Kje so pa drugi stroški, ki jih je morala jednota plačati.

Do tu smo prišli, kar me še ni posebno zanimalo. Dognal pa sem, koliko je razlike med dvema organizacijama, od katerih ena plačuje dnevnice, druga pa ne. Ker mislim še nadaljevati, končam za sedaj.

John Rugel, 465.

Nekaj spominov

Elizabeth, N. J. — Zadnjič je Mary Udovich iz Chicaga pisala o Janezu. Bilo je vse resnica, tudi to, da sva se poznali še v dekliških letih doma. Naša mladost je bila v delu na kmetiji, kjer nas je spremljevalo veselje do ločitve in odhoda iz domovine. Vsak človek se spominja svojih mladih let.

Mrs. Udovich se je zmotila v tem, ko je zapisala, da sem jaz služila blizu njenega doma. Ne jaz, marveč moja sestra je tam služila. Ne mislite pa, da je Mary Udovich študirala pri nunah. Ona je bila vesele narave, prav taka kot smo jo videli na sliki ob 25-letnici Prosvete in iz njenega opisa, v katerem je povedala, kako je agitirala za dnevnik Prosveto in koliko novih naročnikov je dobila. Še v farovž je šla, da bi pridobila župnika. SNPJ so itak ustanovili Belokranjci in torej ne morete reči, da smo zanič.

Gotovo se Mary spominja, kako smo enkrat šli vsi na pogreb na Krupo na grad barona Apfaltarja, ko je umrl živinozdravnik po imenu Ignac Gerbar. Bil je protestantovske vere, na graščini pa so bili vsake sorte služabniki in gospodarji. Ko je umrl tisti stari protestant, so prišli ljudje na pogreb od blizu in daleč, ker je tisti živinozdravnik dajal kmetom brezplačno zdravila za svinje in živino.

Napravili so mu lep pogreb. Pozvali so skupaj vse učitelje in pevce, da so mu zapeli pred gradom v slovo "Blagor mu". Protestantovski župnik iz Ljubljane ga je pokopal po njih veri. Pri grobu so mu pevci zopet zapeli "Jamica tiha". Pogreb je bil z godbo iz Črnomlja in Metlike. Pokopan je bil na klošterskem pokopališču blizu doma. Gotovo sta ga spremljali tudi mrs. Udovich in Kati Malnarich. In spremljala ga je tudi živina, ker so šli kmetje ravno s semnja iz Semiča in se ustavili pri gradu. Na tistem velikem pogrebu je bilo gotovo pet tisoč ljudi.

Prvo nedeljo po pogrebu so po vseh okoliških župnijah — v Semiču, Podzemlju, Metliki, Črnomlju in še drugod — oznanili s prižnic, da vsi tisti, ki so šli na protestantovski pogreb, ne bodo dobili odveze pri velikonočni spovedi. Kaj bo zdaj? so starši rekli vsi oplašeni, ko so prišli od prve maše. Mi mlajši smo se smejali. Res so nas plašili na vse načine. Ko je prišel čas spovedi, smo pa vsi skupaj pozabili na tisti "greh", spovedniki in mi "grešniki".

Zapeli smo večkrat: "Nič druzga ne bom strila kot v klošter bom šla, postala bom nunca in molila bom Boga. — Če bodeš ti nunca, jaz bom pa menih, potem bova spala skup, saj to ne bo greh."

Agnes Pasarich,
723 Clarkson ave.

Moje hrepenenje po Ameriki in doživljaji

VIII.

West Middlesex, Pa.—Naj nadaljujem svojo povest. Moj sorodnik Anton Boh se je ženil s kelnarico, ki je služila pri Bonaču. Ker se je Bonač namenil v stari kraj, je imel salun na prodaj. Žena, ki je bila vajena dela, nagovorja Toneta, naj kupi salun od Bonača, oziroma kar je pijače, posode in nekaj opreme. Pa pride Tone Boh do mene, naj mu posodim nekaj denarja, da z ženo kupita salun. Denarja ne posodim, pravim. Začne me nagovarjati, da bi šla v "španovijo" in pregovoril me je. Mislil sem si, da mogoče ne bo škodovalo, če kaj drugega poskusim, ne samo delo v cinkarni; mogoče bo z lahka prišel kak groš, saj salunarji dobro obstoje.

Dobro, kupiva v španoviji za $500 vse, kar je bilo notri. Odštela sva vsak polovico. Dogovoriva se, da bom jaz delal še naprej nekaj časa, plačeval pa bom eno kelnarico, ki bo delala mesto mene, po delu bom pa tudi jaz pomagal. Bohova bosta imela tudi "boardarje". Nekaj časa je šlo vse v redu. Nosil sem saržo salunarja.

Nekega dne se dogovorim s prijatelji delavci, da bodo enkrat prišli v naš salun, da me vidijo, če znam točiti. Z mojim kompanistom sediva pri mizi, ko pride v salun tista skupina prijateljev. "No, kaj tam sediš, pojdi za baro, daj nam pijače." Takoj grem. Kaj hočete? Vsakdo drugačno pijačo. Hitro se sučem. Vsakikrat sem moral tudi jaz piti. Moj kompanist sedi pri mizi in nihče ga ne vidi, da bi ga tretal. A okorajžil se je, prišel za baro ravno, ko sem točil pivo, mi vzame glaže iz rok rekoč: "Zdaj bom pa jaz točil." Sram me je bilo in tudi fantje so se spogledali, kaj to pomeni. Mogoče jaz nimam istih pravic kot on?

Stopim izza bare k fantom in tretam, kar se je dalo. Vsakikrat sem dal zlatnik, da sem "kompanistu" pobral drobiž. On me gleda in pravi, kaj mi je. Zarentačim, da kaj takega ne bo več z menoj napravil. To je zadnjič, jutri zahtevam račun. Fante sem odpeljal v gostilno h Trontelnu, kjer smo pili pozno v noč.

Drugi dan nisem šel na delo. Zvečer grem v salun in zahtevam račun. Boh se zagovarja, ona ga krega in mene tolaži. Nič. Zahtevam račun; naj on mene izplača, ali bom pa jaz njega. "Kompanija" naj gre k vragu. Zračunali smo, da dobim $250, toliko kot sem dal. On se brani, da mi ne da toliko, da ima izgubo. Dobro, bom pa jaz tebe izplačal—ti ali jaz, kar hočeš. "No, pa naj bo, če že ni drugače, samo denarja nimam, ti ga dam čim prej mogoče." Z ženo mi podpišeta nek papir, zadolžnico.

Samo en mesec sem bil "salunar," pa sem oddal saržo. Tone Boh je še nekaj časa imel salun, a neko noč je spokal vse in se izgubil z ženo. Dolg je bil tu in tam. Našli so ga nekje v Canjon Cityju. Čez pet let sem dobil denar od njega, toda bolj težko. Tone je kasneje šel z ženo ri kraj. Potem se je vrnil v Ameriko, kjer je umrl pa gospodari na mali dom vasi Palecí pri Grosupljem.

Leta 1905 sta prišli iz s kraja dve mladi sestrični i ške fare, iz vasi Rupljevo. šli sta k salunarju Oplata je bil njun sorodnik. Moj telj Tone Janežič se je zal Mary. Kmalu se dogovor se poročita. S Tonetom sv paj stanovala in bila pri Pa me prosi, naj mu grem variša. Branil sem se, ke bil skoraj suh in sem na kraj popolnoma pozabil. obeta, da me ne bo dosti Tovarišico mi preskrbi o ne bo treba nič kupiti. Ta mu obljubil. Tovarišica nevestina sestrična.

Svatba je bila pri Opl svatje možaki, med njim dva farmarja, Lenček in Nas je bilo štiri kočije. vozimo od gostilne do g se odprejo vrata kočije, i re se prekučne otrok, a l se je opraskal. Muzikant Math Jerman—že mrtev. svatba je bila zame usod sem se zaljubil v družico ko. Toda malo sem hodi lun k Oplatarju. Z izv sva izmenjala par pisem je bilo opravljeno.

Tudi moj prijatelj Fran tezar je imel zaročenko F ki je služila v salunu pri cu. Pa se dogovoriva, da va oba skupaj ženila, dru gemu bomo tovariši in p imeli skupno svatbo—tak 50-50. Dohodke in strošk delila, če bo prvih kaj. den pred poroko greva po zaročenke in jih pripeljev jinim sorodnikom, kjer čakali poročnega dne. poroko je bil določen na ruarja. Nekam nerodno odpravljal in vlekel poro leko nase. Pa pride Ton zič, ki je imel sestrično n voljenke, in pravi, kaj m da je že čas, da sem op ker me že pričakujejo. minute samskega stanu proti koncu. . .

Zasedemo kočije in že pred cerkvijo. Po dva i cerkev, kjer zasedemo st zakristije pride "father Župan, ki nas pokliče pre Zamolklo in nekam sram smo odgovorili usodni "j smo "zvezani" in se po zopet na stole. Župnik drži malo govora in na vse najbolje, potem pa odkurili. Ciril nas je tak zvezal v zakonski jarem danes še ni bilo nobene med nami. No, to nam "žegen", ki bo skoraj got žal do zadnje ure. Ona mene, jaz pa tudi ne od n je bilo treba v 35 letih skega življenja marsika peti, a z dobro voljo je v pozabnost.

Svatbo smo imeli pri Joeva Šuštarja. Najina sta bila Anton Janežič in ga, na Boltezarjevi st John Trontel in soprog Jerman je bil pa godec. dne se je našlo več ožjih njih prijateljev. Dobro imeli. Z dohodki sva stroške, kar je bilo glav

Meni je dal Joe Šuš sobi v najem. Kupil s žlic, par krožnikov in lo posteljo, to je bilo vse. lepo kramljala in dolgča njala. Nekega dne sem z čunati, koliko denarja se sedaj po svatbi sem pa $300. Je že tako: dok groš, se ženiš, ko ni gro oženjen. Tak je bil si krat. Pridno sem hodil v cinkarno, že ob 4. zj bilo treba iti, ko je bil n čas, da bi se še enkrat o postelji. Ves dolg sem poplačal.

Tudi Boltezar je delal karni. Nekega dne dobi jem štirisobno hišo v bliž karne, tako rekoč na B pri Narodnem pokopališč dve sobi imava, blizu je na delo, prostega časa dovolj. Kupim konja z s Frankom pa zbijeva sk silen hlev. Napravila sušilnico za meso in klo

Nekega dne kupiva ljeva domov prašiča. K mo, kar sami, brez zun

(Nalje na 3. stran)

Sovjetska bombnika v zraku nekje nad vzhodno fronto.

Po hribih in dolinah v Pennsylvaniji

Piše Ivan Molek

(Nadaljevanje.)

Domala vse rudarske naselbine v westmorelandskem okraju se vzpenjajo po rebri in višini. Tako tudi Claridge.

Claridge je za nas zanimiv iz vzroka, ker se tam nahaja pionirsko društvo naše jednote. Imamo tri pionirska društva v Pennsylvaniji. Številka tri v Johnstownu, številka šest v Morgan (danes Sygan) in številka ... v Claridgeju. Tajnik tega društva je že dolgo let Miha Baloh. Fradelovo vozilo zavije k njegovi hiši, katera je v vznožju rebri, če se prav spominjam. Baloha najdemo pri njegovi ... mizi (stara "rolling top desk"). Tudi on je rudarski invalid, vendar drugače še dobro pri sebi in zgovoren. Mike nam je povedal, kar je zanimivo, da se je šele v svoji tajniški službi pred davnimi leti naučil računstva in drugih potreb knjigovodstva. Šola v praksi! Baloh je ponovil, kar je bilo dejstvo pri vseh nas, ki smo se učili na delu — in še danes delamo to.

Omenil sem že, da je Claridge ena najstarejših slovenskih naselbin v Pennsylvaniji in Baloh je to potrdil. Lahko vidimo tamkaj tretjega najstarejšega naseljenca, če nas zanima. Farmar je gor na hribu in piše se Peter Lazar. Tudi Fradel je že slišal o njem.

Poslovimo se od Balohovih in ... v hrib. Spotoma se naš avto ustavi pred slovenskim društvenim domom. Prija nam na..., časa pa ni bilo, da bi stopili v dvorano in "bezment".

... se dolgo vozili po hribu ... naselbino. Lazarjevo farmo je lahko najti, ker stoji na samo... Več moških je bilo zaposlenih v najbližjem poslopju od ceste. ...dali so krompir. Vprašamo po starem možu. Mislili smo, da počiva kje v hiši. Naša zmota! "Tukaj je," dobimo odgovor. ... tam iz kleti prileze majhen ... širok možakar, ves prašen od ... "Jaz sem Peter Lazar, kaj ...?" naju ogovori v dobri ameriški angleščini.

Obrnemo pogovor na slovensko in mož postane pozoren. Rad nama ustreže. Rojen je bil v Zagorju ob Savi in tukaj je že 53 let. Zdaj jih ima 76. Ko je prišel leta 1888 v Claridge, sta že bila tukaj dva Slovenca. Pisala sta se Vozel in Stružnik. Ne, on se ne spominja več, odkod sta bila v starem kraju. Že davno sta mrtva. Da, iz rudarja se je prelevil v farmarja. To je zdrav posel, zato pa še dobro diha in ne more živeti brez dela. Ali hočeva videti, koliko krompirja so letos pridelali? Le stopiva v klet. Velik kup krompirja, kajne, ampak to še ni ves; še vedno ga dovažajo. Če ima kakšno svojo fotografijo iz prvih ameriških let? Nobene, razen ene povečane slike na steni. Ima pa eno iz poznejših let. Ne razume, kaj ... z njegovo sliko, toda rad nama ustreže.

Tako sva dokončala obisk pri najstarejšem rojaku v Claridgu in za spomin sem odnesel njegovo sliko. Zanimivo je to, kako so si nekateri naši rudarji ohranili zdravje in podaljšali življenje s tem, da so zbežali na farme.

* * *

... se zanima za zgodovinske kraje po deželi in tako mu ... tudi Bushy Run Hill v ... bližini. Značilno je to, da ... stari naseljenci niso ničesar vedeli o tem hribu, dokler jim niso povedali njihovi otroci, ki so zvedeli o stvari v šoli.

Na vsak način moram videti spomenik na tem hribu. Dobro. Pot na hrib ni bila dolga, toda od avtomobilske poti do vrha je treba hoditi peš kratko razdaljo. ... oblast, ki skrbi za ta kraj, ni hotela pokvariti prvotne geografske slike, zato ni pustila zgraditi ceste prav do spomenika.

Spomenik je groba kamnita ..., katera štrli v zrak, na... pa leže na tleh kovinske ..., ki povedo z napisi, da je bila na tem mestu v avgustu 1763 krvava bitka z Indijanci. Vojaška ekspedicija, ki je štela okrog 900 belokožcev, je potovala po stari indijanski sledi v vozovih in deloma je jezdila; s seboj so imeli provijant, 50 žakljev moke in druge reči. Ko so prišli v to okolico, ki je takrat bila divja gozdnata pokrajina, jih je iz zasede napadlo 1500 Indijancev. Belokožci so se zapodili z vozovi na hrib, na katerem so hitro postavili barikade iz žakljev z moko in se postavili v bran. Strategija je pomagala, da je bil napad odbit, nakar je četa prešla v ofenzivo in popolnoma premagala Indijance, ki so bili deloma pobiti na tem hribu in deloma so jih zapodili daleč proti divjinam današnjega Ohia.

Danes se nam vse to zdi le kot malenkostna praska, kakršnih je bilo na stotine in tisoče v razvoju poseljene Amerike, ampak za zgodovino onega časa so bile te praske veliki in slavni dogodki. Amerika je na gosto posejana s spomeniki na te dogodke.

Bushy Run Hill s svojim skromnim spomenikom in z ameriško zastavo na visokem drogu vrh hriba ter z majhnim muzejem v vznožju, v katerem vidiš primitivno orožje iz one dobe, v kateri so se prvotni evropski naseljenci borili z Indijanci, je romantičen kraj. Ves ta vrh je državni park. — (Se nadaljuje v ponedeljek.)

Pismo iz Londona

(Izvirno poročilo Prosveti.)

1. oktobra 1941.

Zadnja medzavezniška konferenca, ki se je vršila pred dobrim tednom v Londonu, je vzbudila tukaj veliko zanimanja. In upamo, da drugod po svetu tudi. Več, kakor enake konference pred njo. Nove vlade so se je udeležile. Vlade, ki so pred kratkim morale bežati iz svoje domovine. Zunanji minister dr. Ninčić je spet govoril na medzavezniški konferenci v Londonu. Po četrt stoletja mu je usoda spet dala nalogo, kot med zadnjo svetovno vojno. Srbska vlada, Jugoslovanski odbor v letih 1917-1918; jugoslovanska vlada v l. 1941. Komaj nekaj dni preje je prišla sem grška vlada. Delegati na konferenci so jo navdušeno pozdravljali. Neizmerno je bilo občudovanje grškega junaštva med Angleži ves čas, ko so se borili proti sovražniku. Zdaj so po velikih ovinkih prišli sem Angleži, ki so bili v Grčiji ves čas njihove vojne. In kakšna dejstva vam pripovedujejo! Gospa, ki je pomagala v bolnici, mi je pravila, da grškim vojakom ni bilo nič prenašati bolečine, ki so jih prizadejali sovražnikovi peklenski stroji. Ali tisoče grških vojakov je izgubilo noge: mraz je bil tako hud, da so jim zmrznile, odrezati so jih jim morali. To je poniževalno za Grke: biti vse življenje brez noge, ker je bil mraz tako oster, ker jih jim je mraz odgrizel! Lažje bi bilo prenašati, če bi bil sovražnikov tank ali strojnica ali bomba!

V St. Jameski palači je bila konferenca. Tam, kjer se je že prej odločevalo o usodi sveta. Ali nikdar ne tako usodno, kakor takrat, v sredi razdobja med zadnjo in sedanjo svetovno vojno, ko so se zbrali delegati z vsega sveta na gospodarsko konferenco, da rešijo svet strahovite gospodarske krize, ki je pahnila milijone vse širom sveta v nezaposlenost. Takrat, da, takrat bi se še dalo rešiti svet. Takrat še ni bilo Hitlerjeve Nemčije. Takrat nova—sedanja—vojna še ni bila neizbežna. Konferenca se je klaverno izjalovila. Delegati so se razšli na svoje domove. Upanje je uplahnilo. Vsakdo se je skušal izmotati iz gospodarskega propada, kakor se je najbolje vedel in znal. Nemške brezposelne množice so po cestah poslušale Hitlerjeve govore. Nemčija se je začela oboroževati. Polagoma so začeli govoriti, da se obrača svetovno gospodarstvo na boljše.

V St. Jameski palači spet govore o bodočnosti sveta. To pot bodo bolje uspeli. Morajo uspeti. Zdaj ni več govora o polovičarskih, začasnih ukrepih. Zastopniki narodov danes uvidijo, da se mora svet preurediti prav od temeljev. Roosevelt nam je povedal o svojih štirih svobodah. Roosevelt in Churchill sta podpisala Atlantic Charter. Rusija se jima je pridružila. Danes niso samo milijoni brezposelnih, ki kličejo po boljšem svetu. Oni so priklicali današnjo vojno z milijoni mrtvih po bojiščih, z vdovami in sirotami doma, z milijoni zasužnjenimi na svojih domovih, drugimi pregnani z njih v tujino. Tisoče domov porušenih, požganih. Vsa Evropa zavzeta in zaposlena v divji vojni. Da pozabi, da ne sme misliti, da strada.

Zunanji minister Eden govori. Velika Britanija hoče pripraviti zaloge živil. Takoj, ko bo vojna minila, jih pošljejo onim, ki so jih najbolj potrebni. Da bo gorje pozabljeno, trpljenja zabrisana vsaj tako hitro, kot je to mogoče. Ruski poslanik Majski vstane. Zadnje čase je velikokrat v ospredju naš ruski poslanik. Spominja me mojega starega očeta. Ne vem, če je kriva temu njegova mala brada—moj stari oče je imel tako brado—ali je res kaj več sličnosti med našimi ljudmi in Rusi, čeprav smo tako daleč narazen. Majski zastopa največjo deželo med zavezniki, deželo, ki je do zdaj napravila še največ, da je skupni sovražnik trpel težke izgube. "Vsi zavezniki hočejo skrbeti za to, da pridejo takoj po končani vojni boljši časi za nesrečno Evropo. Ne le Velika Britanija, vsi zavezniki med seboj bodo organizirali, da nabavijo velike zaloge živil, da jih imajo pripravljene, da jih po končani vojni kakor mogoče hitro pošljejo onim evropskim krajem in ljudem, ki bodo trpeli najhujšo lakoto." Medzavezniška konferenca je pokazala, da visoki politiki vendar končno razumejo, da je prvo, kar ljudje rabijo—kruh. Najprej nasititi lačne, potem jim zagotoviti, da bo novi svet tako urejen, da se jim ni več treba bati, da bodo morali stradati, da jih ne bo imel nikdar več nikdo pravice poditi z njihovega doma, ali zaničevati njihove govorice ali njihove vere.

Da je čudno, kako se Rusija bolj in bolj približuje zapadnima demokracijama? Seveda, da je vojna napravila vse to. V vojni so samo dve strani: zaveznik ali sovražnik; bila je napadena, tako si ni mogla izbirati strani. Je res tako? Je bila Rusija res tako daleč od demokracij, kakor fašizem ali nacizem? Kako je bilo v prejšnjih letih, morajo vedeti oni, ki so bili tam. V prejšnjih letih se Rusija ni dosti brigala za svet izven sebe, preveč je imela opravka s samo seboj. Ali zdaj v vojni je dosti prilike, da se pokažejo. Koliko so močni in združeni. In svet se jim čudi in jih občuduje. Pred dnevi sem videla na kolodvoru mladega mornaričnega častnika: še v uniformi in z ranjeno roko je prišel na dopust. Prijatelj ga je čakal na postaji. Po prvem rokovanju: "Rusija je res neverjetna. Kdo bi pričakoval vse to."

Dovolj smo izvedeli o današnjih razmerah v Sloveniji, da vemo dobro, kaj je tiranstvo, kaj suženjstvo. Kdo bi zameril tam ljudem, če bi se zvezali s hudičem samim, da se rešijo svojih, današnjih gospodarjev. Tega v Rusiji ni, ne more biti. Njihovo načelo je—in izvajajo ga tudi v resnici—da naj si različna ljudstva v njihovi državi ohranijo svoj značaj, svojo individualnost. Dajo, celo prigovarjajo jim, naj imajo svojo lastno vlado in upravo in pošiljajo v Moskvo le zastopnike. Stalin je bil prvi, ki je izvedel in uvedel v rusko življenje te ideje medljudskega razumevanja, spoštovanja, sodelovanja. Da je uspelo, je dokaz, da vsa nemška propaganda, da bi notranje oslabili Rusijo, nima nobene privlačnosti, ne mika ljudi, ki so zadovoljni s svojim življenjem. Na Kavkazu je toliko različnih narodov, ki nimajo slovanske krvi v sebi, ki so jih Nemci hoteli za vsako ceno nahujskati proti Moskvi. Niti sladke besede, niti denar jih ni premamil, da bi ubrali drugo, novo pot.

Spoznala sem se z mladim "tovarišem"—Rusom, tako so mi rekli, naj ga nagovorim, ker se jim dobro zdi. "Rusija se ne bo nikoli zrušila. Vsa teža vojne je zdaj na naših ramenih, in verjemite mi, niti za nas ni lahka, ali vzdržali bomo."—"Da bi le ne trajalo predolgo, drugače nas bo prej konec."—"O, kako morete biti tako pesimistični? Prav lahko, da bo trajalo dolgo, zelo dolgo, pa kaj zato."—"Vam je lahko, za Vas seveda to ni važno, Vas je skoraj 200 milijonov, vseh 200 bi bilo težko pokončati tudi v 10 ali 20 letih. Ali, nas Slovencev je komaj poldrug milijon in kakor zdaj delajo z nami, nas bodo res v nekaj letih iztrebili."—"Mi vemo to in ko se borimo z Nemci, mislimo tudi na druge, na majhne."—"To sem hotela vedeti, če mislite tudi na nas, če kaj veste o nas—najmanjših Vi največji slovanski narod."—"Mi hočemo vedeti o vsem, naučiti se vsega. Pomagati vsem in da nam vsi pomagajo."

V tretji jeseni vojne se začenjajo prvič bolj jasno odražati obrisi zmage in novega življenja, ki ji bo sledilo. Do zdaj smo le vedeli, da mora biti zmaga naša in da bo, ker smo verovali v dobro. Kako in kdaj—kdo je vedel odgovor, kdo bi se upal ugibati. Saj ga zdaj še tudi ne vemo. Slutimo ga po malem, dokler se obrisi še bolj ne zjasne. In medzavezniška konferenca, ruska odpornost in vedno tesnejše sodelovanje z demokracijami: to so prve konture bodočnosti.

Dolenjka.

Vesti iz podjarmljene stare domovine

Še eno pismo iz starega kraja

Mrs. Frances Vider, žena gl. tajnika SNPJ, je zadnje dni prejela od svojih staršev pismo po uničenju Jugoslavije. V pismu je rečeno, da je eden njenih bratov, Peter po imenu, umrl v Nemčiji—ni pa povedano, kako je prišel v Nemčijo. Dalje pišejo, da je tamkaj pomanjkanje hrane, da stradajo in se boje zime. Nadalje je rečeno v pismu: "O politiki pa ne smemo pisati . . ."

Starši žive v Samotorci blizu Polhovega Gradca. Pismo je bilo cenzurirano po italijanskih oblasteh in na poti v Ameriko je bilo do malega dva meseca.

Vodja hrvatskega naroda dr. V. Maček "pod nadzorstvom"

Washington, D. C., 17. okt. — (JČO) — Associated Press in United Press poročata iz Berlina, da je nemška uradna poročevalna družba (DNB) objavila uradno obvestilo iz Zagreba, da je vodja hrvatskega naroda in bivši podpredsednik jugoslovanske vlade dr. Vladimir Maček postavljen pod policijsko nadzorstvo "vsled njegovih zvez z osebami, ki vzdržujejo toke s sovražniki iz inozemstva". Nemško poročilo pravi, da se "nadzorstvo" ne more istovetiti s "priporom", ker je namen nemških uradnih oblasti, da ga "oddaljijo od vpliva uničevalnih elementov, sovražnikov naroda".

Ameriški listi pišejo o dr. Vladimirju Mačku kot vodji hrvatskega naroda v Jugoslaviji.

Londonski BBC, ki je danes zjutraj v slovenskem in v srbsko-hrvatskem jeziku sporočil to vest Jugoslaviji, poudarja pomembnost, da nemško uradno sporočilo ne omenja kraja, kjer imajo dr. Mačka "pod nadzorstvom". V svojem komentarju poroča BBC o političnem stanju v Jugoslaviji in pravi, da je vest o krutem ravnanju z vodjo hrvatskega naroda dr. Vladimirjem Mačkom nov in težak udarec za vso Jugoslavijo. Dr. Maček skupaj s Srbi, Hrvati in Slovenci nadaljuje odpor proti Nemčiji in Italiji in vsem sovražnikom našega naroda.

Mučeništvo dr. Vladimirja Mačka v istem času z mučeništvom našega na križ razpetega naroda v domovini združuje vse Srbe, Hrvate in Slovence v občudovanju tega redkega moža in v odločnem prepričanju, da Srbom, Hrvatom in Slovencem preostaja samo ena pot: skupna borba za vstajenje Jugoslavije.

"HRVATSKI NAROD NIMA NIČ SKUPNEGA Z ZLOČINI VSTAŠEV"

—Besede podpredsednika vlade dr. Krnjevića

London, 20. oktobra (JČO)—Člani jugoslovanske vlade so te dni imeli v londonski radiopostaji vrsto predavanj, namenjenih našemu narodu v domovini. 11. oktobra je govoril podpredsednik vlade dr. Juraj Krnjević, ki je ostro obsodil zločinstva Pavelića in vstašev nad Srbi in med drugim dejal:

"Imajoč Pavelića popolnoma v svojih rokah se Mussolini ni zadovoljil s svojim prvim uspehom. Ni bilo priložnosti, ki je ne bi vstaši uporabili, da pokažejo svojo suženjsko vdanost Mussoliniju in Cianu. Človek ne ve, kdo se je sramotnejše prodal, ali Budak ali Pavelić ali brata Lorkovića. Mussolini je to izrabil čimbolj je mogel. Prvih šest mesecev "neodvisne Hrvatske" nam nudi celo vrsto primerov, kako je Italija po načrtu vse bolj in bolj zasužnjevala Pavelićevo Hrvatsko. Mussoliniju ni bilo dovolj, da je s pristankom Pavelića že takoj v začetku priključil Italiji Sušak, Šibenik, Split in otočja, temveč je čez nekaj mesecev, v svoji veliki skrbi za hrvatski narod najbrž, zasedel vso hrvatsko in dalmatinsko obalo z ozadjem vse do Karlovca, Bihaća, Livna in Ivan-planine. Zraven tega so vsak dan v Zagrebu razna fašistična odposlanstva in vstaška v Italiji. Ko tako Italijani bolj in bolj postajajo gospodarji čistih hrvatskih krajev, Italija istočasno potiska Hrvatsko vedno bolj proti vzhodu v kraje, kjer žive pomešano Srbi in Hrvati. Italijani premeteno netijo zločinsko sovraštvo vstašev do Srbov. Zdi se, da so Paveliću in vstašem dali neomejeno oblast, da smejo počenjati zverinstva nad Srbi. Jasna je italijanska namera, naj bi se Srbi in Hrvati med seboj klali in uničevali, naj Pavelić počne največja grozodejstva in do dna razgali svojo "neodvisno državo" pred očmi vsega kulturnega sveta, potem bo Mussolini imel dovolj opravičila, da prevzame javno v roke oblast tudi nad tistim delom Hrvatske, kjer sedaj še gospodari s pomočjo vstašev. Na izdajalski način, ki je lasten samo Mussoliniju in fašizmu, Mussolini v istem času, ko priganja vstaše k vse večjim zverinstvom proti Srbom, po drugi strani prikazuje vstaše v svetu kot "družbo zločinskih izrodkov" in zarotnikov proti večini hrvatskega naroda. Že v svojem prvem govoru na radiu sem najodločnejše obsodil zločine, ki jih vstaši počenjajo nad nedolžnimi Srbi. Kot sem že takrat dejal, tako tudi zdaj povem pred vsem svetom, da hrvatski narod nima nič skupnega s temi zločini in da jih najodločnejše obsoja. Nikdar v vsej svoji tisočletni zgodovini se on ni posluževal takih sredstev. Ti zločini so delo peščice poedincev, vzgojene v nacijski Nemčiji in v fašistični Italiji, onih, ki so z nemško vojsko prišli v Hrvatsko. Oni ne divjajo samo proti Srbom temveč tudi proti židom in proti ogromni večini hrvatskega naroda, ki jih odkrito obsoja. Najsvetlejša točka je bila obsodba, ki so jo v svoji spomenici izrekli hrvatski katoliški škofje in skupno odšli k Paveliću ter od njega zahtevali, da preneha s svojo zločinsko vlado. S svojim delom so vstaši ustvarili obče brezvladje in povzročili, da v vsej Hrvatski ni več varnosti."

Bitka med stavkarji in policijo

Chicago, 23. okt.—Dva policaja sta bila ranjena in dvanajst piketov aretiranih kot posledica bitke, ki se je vršila pred tovarno Walter Johnson Candy Co. Bitka je nastala, ko so stavkokazi, katere je ščitila policija, skušali udreti v tovarno. Kompanija je potem naznanila, da bo tovarna začasno zaprta. Stavko je oklicala krajevna unija Bakery & Confectionery Workers (CIO).

Slovenska Narodna Podporna Jednota

2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR

IZVRŠEVALNI ODSEK:

Vincent Cainkar, predsednik ... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik ... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Gradishek, pomož. taj. ... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vogrich, gl. blagajnik ... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Philip Godina, upravitelj glasila ... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Molek, urednik glasila ... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:

Andrej Vidrich, prvi podpredsednik ... 706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
Frank Bolka, drugi podpredsednik ... 1559 A. W. Walker St., Milwaukee, Wis.
John Podboy, Jr., prvi distriktni podpredsednik ... Box 227, Strabane, Pa.
Camillus Zarnick, drugi distriktni podpredsednik ... 3387 W. 65th St., Cleveland, Ohio
John Kianseck, tretji distriktni podpredsednik ... 148 Prospect St., Oglesby, Ill.
Edward Tomsic, četrti distriktni podpredsednik ... 823 W. 7th St., Walsenburg, Colo.

GOSPODARSKI ODSEK:

Math Petrovich, predsednik ... 355 E. 151st St., Cleveland, Ohio
Vincent Cainkar ... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider ... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vogrich ... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Olip ... 381 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
Donald J. Lotrich ... 1957 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Jacob Zupan ... 1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

POROTNI ODSEK:

John Goršek, predsednik ... 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
Frank Barbič ... 19811 Muskoka Ave., Cleveland, Ohio
Anton Shular ... Box 27, Arma, Kansas
Frank Vratarich ... 515 Tener St., Luzerne, Pa.
John Troelj ... Box 257, Strabane, Pa.

NADZORNI ODSEK:

Frank Zaitz, predsednik ... 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Fred Malgai ... 25 Westclox Ave., Peru, Illinois
Milan Medvesheh ... 16808 Arcade Ave., Cleveland, Ohio

Delegatje podprli Murrayjev načrt

Pittsburgh, Pa. — Delegatje jeklarskega distrikta unije CIO so podprli načrt Philipa Murrayja, predsednika CIO, da morajo biti industrijski sveti reprezentirani v odborih, v katerih področje spada produkcija bojne opreme. Zborovanja, ki se je vršilo v tem mestu, se je udeležilo 250 delegatov. Resolucija s pozivom na vlado, naj stori korake proti onim, ki grmadijo profite in navijajo cene na račun narodne obrambe, je bila soglasno sprejeta. Nadaljnja resolucija izraža zahvalo Johnu L. Lewisu, predsedniku rudarske unije UMWA, in Thomasu Kennedyju, tajniku-blagajniku, za pomoč, ki sta jo nudila jeklarski uniji v teku organizatorične kampanje in tako omogočila organiziranje jeklarskih delavcev.

Kanadska legija zahteva totalno vojno

Ottawa, Kanada, 23. okt. — Delegacija, katero je tvorilo dvajset članov eksekutivnega odbora Kanadske legije, je obiskala premierja Kinga in zahtevala, naj se Kanada izreče za totalno vojno. Delegacija je pojasnila, da totalna vojna uključuje mobilizacijo vseh razpoložljivih sredstev za edini namen, ki je uničenje sovražnika. Alex Walker, načelnik legije, je sugestiral odpravo restrikcij glede obvezne vojaške službe, da bodo vsi sposobni moški lahko potegnjeni v armado. "Naši ruski zavezniki se odločno in pogumno bore, toda mi ne smemo ignorirati možnosti, da bo vsa nacijska oborožena sila v bližnji bodočnosti vržena v boj proti britskemu imperiju," je rekel Walker.

Stavka končana z zmago unije

New York.—Pet tednov trajajoča stavka krajevne unije skladiščnih delavcev proti Wiz Novelty Co. je bila končana z zmago delavcev. Unija je izvojevala zvišanje mezde za petnajst odstotkov in pogodbo, ki določa zaprto delavnico.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Moje hrepenenje po Ameriki in doživljaji

(Nadaljevanje s 2. strani.)

moči. Pa pride tisti večer sosed Vodopič, Belokranjec, ki se ponudi, da nam zakolje prašiča in pravi, da tudi dobre klobase napravi. S Frankom se pogledava, mu dam znamenje, da ne, sosedu pa pravim, da ne vemo, kdaj bomo klali, ker prašiča mogoče še malo poredimo. Ko je on odšel, midva pa nože v roke in prašič je bil takoj gotov.

To je bila najina šola. Klobase krvavice so bile dobre, mesene bodo pa še boljše, ker smo od kosti obrezali vse meso in iz vsega prašiča napravili mesene klobase. Česnov duh je prevzel vso hišo. Klobase na ražnje in v sušilnico. Zakuriva in skrbno zamašiva vsako luknjico, kjer je silil ven dim. V dimu pustiva klobase tri dni, potem pa jih pogledava, češ da bodo že dobre. Snamem eno in jo prelomim. Po sredi ima luknjo in plesniva je. Diši čudno. Vzamem drugo in tretjo—vse enake so bile. Pobereva vse v vrečo in odneseva v jarek. Če jih je jedel kak pes ali ne, ne vem.

Pri Boltezarjevih so kmalu dobili sina, pri nas pa hčer. Tako je bilo pri njih pozneje, pri nas pa zopet punčka. Kaj hočemo? Se bo že obrnilo. Pri nas se je proti koncu, ne vem pa, če se je tudi pri Boltezarju. (Se nadaljuje.)

Anton Valentinčič.

Po poroki

Vzela sta se in jo mahnila na ženitovanjsko potovanje. Pred prvim hotelom oblije nevesto mrzel pot.

— Rihard, srček moj, delaj vse tako, da ljudje ne bodo spoznali, da sva novoporočenca. Misliti morajo, da sva že dolgo poročena.

— Z veseljem, dušica, kar izvoli vzeti tele kovčege.

Osmo čudo sveta

— Včeraj sem se zaročila in veš kaj mi je rekel zaročenec, ko mi je nataknil prstan? Dejal je, da sem osmo čudo sveta!

— No, in?

— No, jaz sem mu pa rekla, da naj le pazi, da mu ne postavim rožičkov z ostalimi sedmimi.

HELPING THOSE WHO NEED YOU IS A FEATHER IN YOUR HAT

This year the sign of the good neighbor will be a bright red feather. Wear it wherever you go. It may remind someone who has not yet contributed—to do his share. The Chicago Community Fund was established eleven years ago to eliminate the confusion resulting when 185 different agencies appealed to the public for support. Today those appeals are combined in a united campaign. These welfare and health agencies of your city depend upon the Community Fund to help carry on their fight against destitution, sickness, physical handicaps and misfortune in a thousand forms. Under the Community Fund plan you buy as much happiness as you desire. And you may pay for it in weekly or monthly installments. Don't delay—don't put off what you really want to do. Send your contribution today and a red feather, your emblem of kindness, will be sent to you immediately.

THE COMMUNITY FUND OF CHICAGO, INC.
111 West Washington Street. Tel.: Andover 1756

ZELENI GRADOVI

Ljubezenski roman iz južnoameriških divjin

Spisal **W. H. HUDSON** Prevedel **IVAN JONTEZ**

(Se nadaljuje.)

Eden izmed dveh Indijancev, ki sta preiskovala gozd na kraju, ki je bil najbližje njihove vasi, je opazil neko premikanje v nekem drevesu in misleč, da je skrita v vejevju Rima — in v tem se ni motil, kajti ona je bila v tistem drevesu, opazujoč počenjanje svojih zasledovalcev — je pomeril svoj pihalnik med veje in izstrelil mednje strupeno pšico. Naključje pa je hotelo, da je prav tisti hip njegov tovariš, ki se je nahajal na drugi strani drevesa, po pomoti pomeril nanj in nesreča je hotela, da ga je zadela tovariševa trnjeva pšica v prsa, kjer se mu je tik nad srcem zapičila globoko v meso. Z usodno pšico v prsih, je nesrečni divjak pritekel do svojega tovariša, ki ga je bil zamenjal za Rimo in tako ustrelil, se zgrudil na tla in mu umirajoč pravil, da je streljal na deklico, sedečo na drevesu, toda ona je pšico prestregla ter jo vrgla nazaj s tako silo in točnostjo, da mu je predrla kožo tik nad srcem. Dejal je, da je to videl s svojimi lastnimi očmi in tovariš, ki ga je bil po nesreči sam ustrelil, mu je verjel ter ponovil njegovo zgodbo ostalim. Rima, ki ni vedela, da je bila strupena pšica namenjena nji, je vse to videla in povedala Nuflu, kako je Indijanec umoril svojega tovariša in on ji je pojasnil, da se je to zgodilo po nesreči, dasi je uganil, komu je bila pšica namenjena.

Od tistega časa niso Indijanci nikdar več lovili v tem gozdu, niti se mu približali. Nuflo pa je kmalu potem srečal nekega Indijanca, ki ga ni poznal in ki mu je povedal čudno zgodbo o pšici, ki je priletela nazaj in umorila lovca in da je bila tajinstvena deklica, katere se pšice ne primejo, hči nekega starca in vodne vile Dide, ki se je bila zaljubila vanj; pozneje, ko se je naveličala svojega ljubimca, se je Dida vrnila v svojo reko, pustivši svojega napol človeškega otroka v gozdu, da tam nagaja Indijancem ter jih preganja.

To je bilo jedro Nuflove zgodbe, ki jo je on povedal, seveda mnogo bolj obširno in po neštetih ovinkih in stranpotih. Ko sem jo izvedel, sem mu bil globoko hvaležen za vse, kar je bil storil, čeprav sem vedel, da ne brez sebičnih nagibov.

Šestnajsto poglavje

Osemnajsti dan smo dosegli vznožje zelo velike, podolgovate gore, na katere južnem koncu je čepela ogromna skalna gmota, slična glavi kamenite sfinge, dvigajoče se nad dolgo, zleknjeno truplo in katere vrh je bil kakih tisoč čevljev nad ravnino. Bilo je že pozno popoldne in dež je lil kot iz škafa, toda Nuflo se proti svoji navadi ni ustavil, da bi se utaborili, temveč nas je brez oddiha vodil po dolgem, položnem pobočju proti oddaljenemu vrhuncu. Nazadnje smo prišli na rob strmega prepada, iz katerega je prihajal šum skritega potoka in po tem robu naposled na kamenito gorsko planoto, sredi, katere se je dvigala skalna gmota, ki smo jo bili uzrli poprej iz daljave. Tu se je Nuflo ustavil ter s hudobnim zadoščenjem v očeh pripomnil, da smo dosegli smoter našega potovanja.

Njegove besede so me pustile nebrižnega. Prostor sem bil že spoznal, saj mi ga je bil dovolj natančno opisal in kraj je bil prav takšen, kakršnega sem upal najti-pusto, golo skalovje. Ampak Rima — kaj pa je ona pričakovala, da je bila zdaj tako razočarana? "To je tisti kraj, kjer se ti je prikazala mati?" je nenadoma vzkliknila. "Isti kraj? To! To!" Nato je pristavila: "A votlina, kjer si jo negoval — kje je?"

Starec je pokazal na neko pečino, obraščeno, kakor planota, z redkim trnjevim grmovjem.

"Tamle,'" je dejal, naju odvedel tja, posekal nekaj grmičev, ki so rasli tik pred pečino in pred nami se je odprl vhod v skalno duplino. Nato je naredil baklo, jo prižgal in naju vodil noter. Votlina je imela nizek vhod, toda v notranjosti je bila prostrana in suha. Nato sva se z Nuflom lotila dela, da pripraviva dovolj drv za noč, kajti mož ni imel ničesar tako rad kakor velik ogenj in pošten kos mastnega mesa (in bolj ko je zoprno dišal, bolj mu je teknil).

Ko sem privlekel v votlino zadnji tovor drv, ves premočen od naliva, je notri že veselo plapolala grmada. Nuflo se je pri ognju hahljal: "Tu se nam ni treba bati, da bi se nam nad glavo vžgala hiša . . ." — in to je bilo po dolgem času njegovo prvo hahljanje.

Po večerji sva pokadila par cigaret, potem pa me je toplota premagala, da sem zadremal; ko sem se vzdramil, sem videl, da je starec sedeč spal, dočim Rime ni bilo videti nikjer. Jaz sem se naglo dvignil, se ogrnil s plaščem, da se zavarujem pred dežjem ter stekel ven. Toda zunaj me je namesto dežja pozdravila osvežujoča sapa in krasna mesečna noč. V strahu, da se je Rima izgubila, sem začel tekati okrog in jo iskati; nazadnje sem jo opazil, stoječo na pečini nad menoj, odkoder je nepremično strmela proti vrhuncu gore. Jaz sem se hitro povzpel k nji ter jo nagovoril, toda ona me je samo molče pogledala ter se spet zazrla v oddaljeni vrhunec.

"Rima," sem jo vprašal, "zakaj si prišla semkaj? Saj vendar ne kaniš v tej nočni uri plezati na vrhunec?"

"Da — in zakaj ne bi?" je odgovorila ter se za korak ali dva odmaknila.

"Rima — sladka Rima, ali me hočeš poslušati?"

"Zdaj? O ne . . . Toda zakaj me vprašuješ? Ali te nisem poslušala doma v gozdu, preden smo odpotovali; in ali mi nisi ti obljubil, da boš storil, kar bom jaz želela? Vidiš, dež je prenehal in mesec jasno sije. Mogoče bom z vrhunca videla deželo mojega ljudstva. Ali nismo zdaj blizu?"

"Oh Rima, kaj pa upaš videti? Poslušaj me — ti me moraš poslušati, kajti jaz vem najbolje. S tistega le vrhunca ne bi videla ničesar drugega razen prostrane pustinje, hribe in gozdove, gozdove in hribe, koder bi lahko tavala dolga leta ali dokler ne bi poginila od lakote ali za mrzlico, če bi te ne umorile divje zveri ali divjaki. Ti si videla privid studenca v trepetajočem opoldanskem zraku nad razbeljeno savano — studenca, kakršnega popotnik nikdar ne doseže, temveč pogine od žeje, če gre za njim. Tvoje upanje, Rima — da boš našla nekje svoje ljudstvo — je prav takšen privid, ki te bo izvabil v pogin, če mu boš sledila."

Ona me je ošinila s plamenečim pogledom.

"Ti že veš!" je vzkliknila. "Ti vse veš — pa mi to pripoveduješ! Do tega trenutka se nisi nikdar lagal. Oh, zakaj mi pripoveduješ take stvari, — meni, ki se imenujem po tem kraju Riolama? Ali sem tudi jaz lažniv privid — ne božanska Rima, ne sladka Rima? Moja mati, mar ni imela matere, ne materine matere? Spominjam se je, v Voi, preden je umrla in tale roka je videti živa — kakor tvoja; ti si rekel, da bi jo držal. Toda ti nisi tisti, ki govori z menoj — tisti človek, ki mi je z Ytaioe pokazal ves svet.

(Dalje prihodnjič.)

VRHNJA PLAST

". . . . . and please keep my profits up."

je vladala hči Slavica s pomočnico, najeto za ta dan.

Najimenitnejša miza je bila ona v kotu proti kuhinji, tam so sedeli gospod Krunoslav Batič, potem občinski tajnik in upokojeni učitelj Podržaj, oče Janka, in poštar s pipo in štebali. Gospod Krunoslav Batič je vodil pogovor.

"Bogami," je rekel, "ta doktor Gad je govornik, jaz vam pravim, on je govornik. Jaz to vem, kaj se pravi, biti govornik in ako vam rečem, doktor Gad je govornik, onda mi lahko verjamete, da je govornik."

"Tebe pa le ne poseka, brivec!" je hudomušno pripomnil upokojeni nadučitelj in tajnik Podržaj.

"Prosim," ga je resno zavrnil brivec, "tu ne gre zame, ampak za doktórja Gada, saj ne boste volili mene, ampak njega."

"Primojduha," se je spomnil Podržaj, "saj je res. zakaj pa ne bi tebe volili! Slavica, še en vrček! Ali si že slišala: Batič kandidira v državni zbor."

Slavica je dala svojemu začudenju duška z vzklikom "Zs", kakor je skrajšano izgovarjala ime Jezusa, in občudujoč je pogledala brivca, ki ga je resnično štela sposobnega za vse.

Poštar se je dobrohotno muzal. Govoriti ni imel navade. Udarjen je bil z jezikavo, prepirljivo ženščino; ker pa je bil moder, se je bil privadil molčati in molče hoditi svoja pota. Tako je najboljše vozil.

Krunoslav Batič ni niti za trenotek izgubil miru. "Nemojte verjeti, gospodična Slavica! Gospod tajnik se šali, jaz niti ne morem kandidirati, ker sem inostranec."

Podržaj ni odnehal. "Kaj tisto! Priženi se kam, da boš imel kaj svojega, pa te sprejmemo v občino. Gospodična S l a v i c a, usmilite se ga no, takega fanta!"

Slavici se je ne brez truda posrečil ogorčen pogled: "Zs, kakšni ste vi, naka!" Zasukala se je in odšla z vrčkom.

Nič manj ogorčenja ni kazal brivec. "Oprosti, gospod tajnik in nadučitelj, take šale so nedostojne. Vsaka šala dobrodošla, a nedostojna šala ni dobrodošla, ker nedostojna šala ni nikaka šala, ampak žalitev. Ti žališ mene — prosto ti, jaz nisem nič; a ti žališ tudi velevredno gospodično Slavico in tega se v olikani družbi ne sme."

Velevredna gospodična Slavica, prihajajoča z natočenimi vrčki, je čula te besede in je po njih uravnala svoja okrogla lica in svoj vedno strmeči pogled — in res: videti je bila močno užaljena in huda, huda kakor gambovček, ki se je skregal s svetom. Z zadovoljstvom in ponosom je srce gospoda Batiča na znanje vzelo ta uspeh. Da, srečen, kdor zna tako govoriti kakor gospod Batič.

Tako se je po priljubljenem starodavnem vzorcu izborno zabavala družba pri tej mizi in na enak način, z zafrkavanjem, prejkone tudi pri drugih, to so pričali krohot in vzkliki od vseh strani. Vmes je brenčal orkestrion, glasni porok visoke stopnje muhoborske kulture.

Ta hrupni dirinda, je blagovolil gospod dr. Gad, ki je v županovi družbi živahno pozdravljan baš stopal v zakajeno dvorano, počastiti z opazko, da mu napravlja naravnost velikomesten vtis.

Bila je to zelo srečna beseda, ki mu je namah pridobila polovico src vseh navzočih.

Drugo polovico si je osvojil s prijaznim pozivom, naj se vse mize vkupe porinejo—"Saj smo vsi prijatelji!" — kar se je ob navdušenih živio-klicih tudi takoj zgodilo.

Sledilo je predstavljanje.

Tudi brivec je prišel na vrsto. "Moje ime je Krunoslav Batič" in dostavil je: "Oprostite, veleučeni gospod doktor, jedno kratko besedo. Li niste, veleučeni, v sorodu z gospodom podpolkovnikom Gadom v Zagrebu? Izboren gospod, imel sem mnogo potov z njim opraviti, znate, službeno."

Gospod doktor je izrekel svoje obžalovanje, da ni nič v sorodu s podpolkovnikom, in izredno gorko je stresel roko gospodu, ki ima znanje s tako visokim dostojanstvenikom.

Vrnivši se na svoj prostor je izrazil brivec svoje mnenje, da je gospod kandidat zelo olikan, fin mož.

Skraja je bila zabava bolj tiha, vsakdo ni tak junak kakor Krunoslav Batič in vajen občevati z najodličnejšimi glavami. Temu in onemu volilcu se je sitno zdelo, da je pozabil doma kravato ali da ni smuknil v boljšo suknjo, in neka mučna prisiljenost je vladala omizju.

Toda doktor Gad ni bil novinec v politiki, vedel je, kako in kaj: na mizo so priromali štefani — in led je bil prebit! Zdaj so se razvozljali jeziki in hitro se je razpletel živahen pogovor: o volitvah in nasprotnikih, kako bodo pogoreli, o muhoborsodniji in o korakih, ki jih še storiti zanjo, o vojski, o kleri in celo o literaturi, to pravi o podlistkih: drugega Muhoborci tako ne bero. Gosp doktor Gad se ni mogel dov načuditi izredni naobrazbi, ki doma v Muhoboru.

Po petem in šestem kozar so se razgreli in ojunačili tu domači umetniki, da so prišli dan s svojimi za skromne muh borske razmere vse časti vr nimi talenti: kovač Švigelj svojo raskavo dlanjo, ki je ob vžigal vžigalice, mizar Rape, je z eno roko dvignil stol z d torjem vred kviško pod str dacar Jožko, ki štajersko pl z do vrha polno čaše na gl in zna na prste brlizgati ces sko pesem, da se jo sliši če ure daleč, in Podržajev Jan ki je zapel "Pijanega študent

Gospod doktor Gad je kar s mel: kaj takega ni pričakoval Muhoboru!

Vmes se je seveda veselo kalo in možato pilo. Toda izp govorila se je tudi še mnoga p na, krepka, jedrnata beseda. kaj čuda veliko rodoljubja, p jetnosti in neustrašenosti je takih mokrih prilikah v Muhoboru. Pa tudi drugod. In s ga idealnega stališča je prav prav škoda, zakaj nismo Slovenci vedno pijani!

Jud na morju

Rosenduft se pelje z ženo Ameriko. Sredi oceana se zač ladja potapljati. Vsa prestraše začne žena iskati moža in ko no ga najde v kabini, kjer mir dremlje.

— Joj, mož, ladja se potapl

— Mar je to moja ladja? vp ša Rosenduft mirno.

•

Najboljše sredstvo

Prva prijateljica: — Saj s si mislila, da bo že zopet ta v ljivi inženjer. Zasleduje me vsod, kamorkoli se ganem. naj storim?

Druga prijateljica: Poroči z njim, če hočeš zahajati v dr bo brez njega.

Muhoborci

Fr. Milčinski

Drugo poglavje

ZLATI GRADOVI

(Nadaljevanje)

Zopet so se veselo smejali.

Med tem je oče župan skuhal svoje misel. Da ji pripravi pot, je najprvo prijazno trčil z znamenitim gostom, pili so in potem je hitel, da je prišel v vrsto.

"Velecenjeni gospod doktor, naš trg vam bo večno hvaležen! Seveda — uradno poslopje — sčasoma bi se gotovo novo postavilo, odkraja pa, kaj pravite: tamle moja pristava, saj se jo vidi skozi okno, ali bi ne bila pripravna za urade? Mi jo lahko pogrešamo, prazna tam stoji, za majhno najemnino bi jo dal. Malo se jo popravi, pa bo čisto dobra, kaj?"

"Imenitno poslopje," je pritrdil dr. Gad, "samo še ptiča nad duri, pa bo sodnija! Vse se bo uredilo.—Stanovanj za uradnike tudi ne bo nedostajalo, kaj?"

"Ne bo sile," je rekel župan, "vsi tako ne bodo oženjeni. V Lučah n. pr. so skoro sami samci: sodnik, njegov pristav, davkar itd. Dandanes kdo se pa še ženi? Kak učitelj' Drug že nerad!"

"Seveda," je vskočila županja, — zdaj je pogovor krenil na njeno polje — "seveda so samci, mar se naj ženijo v Lučah? S katero pa, vprašam? Edino, ki je še bila za to, je vzel notar: Jakljevo. Ta je dobro zadela, z avtomobilom se vozi . . ."

Zameknila se je v stol, kjer je poprej sedela Čopka in je vzdihnila. Pa se je koj zopet zavedla svojih dolžnosti proti gostu in ga pričela siliti s poticami.

"En košček boste pa res še snedli, en sam košček, prav majhnega vam bom dala, razžaljena bom, ako ga ne sneste."

"Ne pijete tudi nič, gospod doktor," je poudarjal župan v svojem delokrogu. "Dajmo ga no, saj nima kosti!" — In veselo so trčili.

Tačas je sedela Čopka na skrajnem koncu sadnega vrta pod širokim orehom, imela je marogastega mačka v naročju, ga gladila in izpraševala, če jo ima kaj rad. Včasi je dvignila oči in zaupljivo pogledala v mladega, ogorelega moža, ki je, stoječ na stezi zunaj vrta, slonel na ograji in z veliko resnobo motril mačka, ki je sukal okroglo glavo in mežikal.

"Zdi se mi, danes je nervozen," je omenil.

"Ta neumni shod ga je vsega zbegal," je odgovorila in huda nejevolja se ji je brala na rožnatem licu. Pritisnila je mucka k sebi, da ga odškoduje za prestane neprijetnosti zborovalnega hrupa. In potem je vstala, da je lahko tudi mladi mož pri ograji pobožal mucka, in ni je motilo, ko je roka mladega moža pogladila nele muckovo dlako, ampak tako mimogrede tudi njeni roki.

V ta svoj nežni posel sta bila tako zaverovana, da čisto nič nista čula Julkine mame, ki je iskala in klicala hčerko, da se poslovi od odhajajočega slavnega gosta. Pač pa je mama, do ogala spremivši drja. Gada in moža, zagledala dolgega Podržajevega Janka, slonečega ob vrtni ograji. Sta že spet vkupe! Sveta jeza ji je šinila po rejenem licu in njeni klici: "Julka, Julka!" ki so se bližali po vrtu, niso obetali nič dobrega.

Julka je izpustila mačka, pogladila si je předpasnik, pokimala tovarišu onostran plota in stekla čez vrt materi naproti. Maček je smuknil v oreh, Podržajev Janko pa se je tudi potuhnil in izginil od ograje.

• • •

V gostilni pri "Pikapolonici" je živahna družba čakala na kandidata. Mati Polona, vdova že pametnih let, se je sukala v kuhinji, veliko gostilniško sobo pa

MODERNI PLINSKI ŠTEDILNIKI

nudijo varčenje na 3 načine

1. Hranijo jestvine
2. Hranijo čas
3. Hranijo denar

SEDAJ — vas stane manj, da kuhate boljše

● Tisoče čikaških gospodinj je spoznalo, da se kuha lažje in boljše z modernim plinskim štedilnikom—ki aktuelno stane **manj.** Resnica je, da so moderni plinski štedilniki tako ekonomični kot so lični. Njihove posebnosti so, da hranijo na jestvinah . . . času . . in denarju.

Prihranili boste na jestvinah z modernim plinskim štedilnikom, ker vam daje pravilno, kontrolirano toploto pri pečenju mesa z nizko temperaturo, ki omogoči, da se meso preveč ne skrči. Prihranite na času, ker avtomatična kontrola dela za vas, kajti hitrejša kuha opravi delo naglejše. Prihranite pa tudi na denarju, ker vas moderni plinski štedilnik stane manj in tudi njegov obrat je cenejši.

LIBERALEN POPUST ZA VAŠ STARI ŠTEDILNIK
LAHKA MESEČNA ODPLAČILA

MODERN COOKERY . . CONSTANT HOT WATER . . SILENT REFRIGERATION . . GAS HEATING
THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

★

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. LAWNDALE AVENUE - CHICAGO, ILLINOIS

TEL. ROCKWELL 4804

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri asesmentu $1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado $6.00		Za Cicero in Chicago je	$7.50
1 tednik in	4.00	1 tednik in	6.30
2 tednika in	3.80	2 tednika in	5.10
3 tednike in	2.40	3 tednike in	3.90
4 tednike in	1.20	4 tednike in	2.70
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	1.50

Za Evropo je $9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ,
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $ _____

1) Ime _____ Čl. društva št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2) _____ Čl. društva št. _____

3) _____ Čl. društva št. _____

4) _____ Čl. društva št. _____

5) _____ Čl. društva št. _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____